

תוכן עניינים

מבוא	2
פרק ראשון:	3
הגדרות של מהו טרור, מה השפעות הטרור	3
רקע על הסכסוך הישראלי פלסטיני	4
מהי האינתיפאדה וכיצד היא נוצרה בסכסוך בין ישראל ובין הפלסטינים	4
פרק שני:	9
התנהלות ופריצת האינתיפאדה	9
תיאור מחקרים אשר בחנו את דרך התנהלות הצדדים השונים במהלך האינתיפאדה	11
תוצאות האינתיפאדה השנייה על כל הצדדים המעורבים	14
פרק שלישי: השלכות האינתיפאדה השנייה על מערכת היחסים שבין ישראל ובין הפלסטינים	16
דיון וסיכום	21
ביבליוגרפיה	23

מבוא

עבודה זו תעסוק בנושא הטרור והשפעתו על הקונפליקט המתמשך בין ישראל ובין העם הפלסטיני. מקרה הבוחן של העבודה הזו יהיה האינתיפאדה השנייה והשפעתה על הסכסוך בין ישראל ובין הפלסטינים.

הסכסוך בין ישראל ובין הפלסטינים הוא סכסוך אשר החל להתרחש עם עליית התנועה הצינונית ועם הרצון היהודי להקים התיישבות חדשה בארץ ישראל ולחדש את הריבונות של העם היהודי בארץ ישראל. לאחר מלחמת העצמאות כוחם של היהודים הפך להיות רב הרבה יותר מאשר הערבים, אולם בכל זאת ישראל לא הצליחה למגר את ההתנגדות מולה, או להגיע להסכם שלום שיהיה הסכם קבע בין ישראל ובין הפלסטינים. מאז ששת הימים יש עימות הולך וגובר בין ישראל ובין הפלסטינים וכיום נראה שהפתרון אינו באופק, כמו שהדברים היו לפני עשרות שנים. אחד האירועים החמורים ביותר אשר פרצו בעקבות הסכסוך הזה היה פריצתה של האינתיפאדה השנייה אשר הביאה למאות הרוגים בשני הצדדים¹.

האינתיפאדה השנייה פרצה לאחר מספר שנים שבהם היה תהליך שלום בין ישראל ובין הפלסטינים. בסופו של תהליך זה, אשר לא צלח, פרצה האינתיפאדה אשר פגעה הן בישראל והן בפלסטינים והשפיעה רבות על מערכת היחסים שבין ישראל ובין הפלסטינים. אינתיפאדה זו השפיעה רבות, כפי שנראה במהלך העבודה, בעיקר על התפיסה של הצדדים השונים את האפשרות של הגעה להסכם שלום ופתרון הסכסוך². מטרת העבודה היא לברר כיצד השפיעו המאורעות של האינתיפאדה השנייה על הסכסוך הישראלי פלסטיני וכיצד הסכסוך הזה שינה את אופיו, אם בכלל, לאחר סיומה של האינתיפאדה השנייה.

שאלת המחקר של העבודה תהיה:

כיצד השפיעה האינתיפאדה השנייה על הסכסוך הישראלי פלסטיני?

כדי לענות על שאלת המחקר הפרק הראשון של העבודה יתאר את הרקע להבנת נושא המחקר. פרק זה יתאר בקצרה הגדרות המחקר לטרור, את שורשי הסכסוך הישראלי פלסטיני ואת האינתיפאדה הראשונה. הפרק השני של העבודה יתאר את העימות עצמו ואת התוצאות שלו מבחינת ההשפעה על שני הצדדים. הוא יתאר את התנהלות הצדדים ואת הדרך שבה הצדדים השונים ביקשו לסיים את העימות. הפרק השלישי של העבודה יסקור את הנתונים ואת דעות החוקרים להשפעה ארוכת הטווח של האינתיפאדה על הסכסוך. בסופה של העבודה אערוך דיון קצר אשר יבקש לענות על שאלת המחקר.

¹ זכי שלום, יועז הנדל. מאפייניה הייחודיים של אינתיפאדה 2 במערכות ישראל. צבא ואסטרטגיה. כרך 3. גיליון 1. 2011. עמ' 2.

² רביב דרוקר ועפר שלח, בומרנג - כישלון המנהיגות באינתיפאדה השנייה, הוצאת כתר. 2005. סוף דבר.

פרק ראשון:

הגדרות של מהו טרור, מה השפעות הטרור

טרור הוא טקטיקה של מאבק אלים אשר מופנה בדרך כלל עבור תושבים לשם השגתם של מטרות מדיניות, פוליטיות או חברתיות. המטרה של הטרור היא ליצור אירועים קשים שלא ניתן להתעלם מהם, כדי להשיג מטרות שבדרך אחרת לא ניתן להשיג. כיום, כאשר מדברים על טרור הכוונה היא למעשה להפעלת אלימות נגד אזרחים. באמצעות הפעלת הטרור ארגונים שונים יכולים להפעיל לחצים ולערער את הלגיטימיות של משטרים דמוקרטיים, בשל חוסר היכולת שלהם לספק בטחון עבור התושבים של המדינה. בצורה הזאת הטרור למעשה מהווה פגיעה בזכויות אדם אולם גם מהווה פגיעה ביסודות המשטר הדמוקרטי שמתקשה מאוד להתמודד עם שמירה על הבטחון תחת הכלים הדמוקרטיים³.

להפעלת הטרור יכולים להיות כמה מניעים⁴:

1. סכסוך לאומי או אתני: במסגרת סכסוך בין קבוצות לאומיות שונות יכולות להיווצר קבוצות אשר יבקשו להטיל מורא על הצד השני ולכן הם יבצעו פעילות טרור.
2. סכסוך דתי: התנגשות דתית יכולה להביא לבחירה באמצעים אלימים שיטילו מורא על בר הפלוגתא לאידיאולוגיה הדתית.
3. שינוי שיטת ממשל: הרצון להפיל את המשטר הקיים ולהחליף אותו בשיטת ממשל אחרת יכול להביא לבחירה באמצעות הטרור.
4. רווחים פוליטיים: מדינות מסוימות יכולות לעשות שימוש בטרור כדי להשיג מטרות ורווחים פוליטיים. מדינות אלו מוגדרות על ידי אחדים בתור מדינות טרור שיודעות לעשות בו שימוש למען השגת יעדים.

החוקר נח הררי טען כי בניגוד לדעה הרווחת לא כל התקפה על אזרחים היא טרור. הוא מציין כי הבחנה בין אזרחים ובין לוחמים לא תמיד הייתה מקובלת במהלך ההיסטוריה. הוא מציין דוגמאות היסטוריות לפגיעה באזרחים, למען השגת מטרות פוליטיות וצבאיות ומסביר כי מאחר ולא הייתה ברירה להשיג את אותם יעדים, מבלי לפגוע באזרחים, לא הייתה ברירה אלא להפעיל את האמצעים שכיום אנו מגדירים אותם בתור טרור. אחת מן ההשפעות הבולטות ביותר של הטרור על המדינות השונות בעולם היא הנטייה של מדינות שונות להפריז בחומרת האיום ולספק עבור הטרור את הדבר שהוא חיפש וחיכה לו, שזה חשיפה גדולה ומוגברת למטרות שלהם. לעיתים מדינות אכן לא מראות יחס גודל לאירועי טרור אולם לעיתים הן מגיבות בצורה חריפה מידי, אשר משחקת לידי הטרוריסטים⁵. אם כן נוכל לומר כי כמו משמעות שמו, טרור נועד להפחיד את הציבור של המדינה המותקפת. אנשי הטרור יודעים כי אין הם יכולים לפגוע במדינה בצורה צבאית, בשל חולשה

³ יובל נח הררי. טרור מהו: מימי הביניים ועד למאה העשרים ואחת. זמנים. גיליון 108. 2009.

⁴ שלמה עוגן גולדמן, טרור, בין מיתוסים למציאות, הוצאת רסלינג. 2019. עמ' 13-16.

⁵ שם, עמ' 13-16.